

валѣжтъ: кожитѣ са и истривѣжтъ и об'ѣджтъ отъ молцитъ, солъта са топи, рѣковинкитѣ (морски са चुпѣжтъ; за това, щомъ хората открили медъта, златото, среброто, тѣ захванали да правѣжтъ пари съ тѣзи предмети. Тѣзи метали мѣчно са добивѣжтъ, за това едно малко парченце отъ тѣхъ е по скѣпо, отъ колкото голѣмо количество на нѣкоя друга стока; тѣхъ и да ги носимъ е по лесно и, най сетнѣ, отъ метала може да са направѣжтъ малки пари, които улеснявѣжтъ размѣната. Паритѣ ги прави царщината.

При размѣната на нѣщата за пари дохождѣжтъ по нѣкога врѣмена, когато сичкитѣ стоки отведнѣжъжъ поскѣпвѣжтъ, че йоще какъ: петъ пѣти, дѣсятъ пѣти по скѣпи отнапрѣжъ. Въ Франція, напр. прѣди сто години отъ сега, стокитѣ тѣй поскѣпнали щото чашка кафе струвала 200 гр. единъ симитъ 75 гр. Отъ какво е станало това? Отъ това, че паритѣ по нѣкои си причини, станали твѣрдѣ ефтини. Въ този случай става сѣщото, каквото и при размѣната, ако на една отъ стокитѣ значително са намали цѣната, тогава сичкитѣ други стоки въ отношение кѣмъ поефтенялата, както ний видѣхми, подигѣжтъ са. Сичката разлика е въ това, че стокитѣ не ставѣжтъ ефтини тѣй силно, както паритѣ. Азъ разумѣвамъ тука тѣзи парични знакове, количеството на които може да са уголѣмява почти безъ сѣкий трудъ, такива пари сѣ кредитнитѣ билети (кайметата), книжнитѣ пари. Когато йоще нѣмало книженитѣ пари, то парични знакове служили златото и среброто, а тѣзи метали са добивѣжтъ не безъ трудъ, а може да са рѣче и съ по голѣмъ трудъ, отъ колкото другитѣ произведения, напр., кожитѣ, които въ старо врѣме са употрѣбѣвали въ Россія за пари, за това и да уголѣмявѣжтъ

ви очи и др. защото селаченина днесъ като намѣри раково око, туря го въ кисията си за *кадемъ* (напрѣджъ на печалбата му отъ пари).